

Grote kans dat iemand die Barbara Stok ontmoet, ooit een stripfiguur wordt. Ze tekent over haar leven, met zichzelf in de hoofdrol. Over one night stands, verliefdheden, haar mislukte opleiding aan de kunstacademie en uitgaan, veel uitgaan. „Mensen die me voor het eerst ontmoeten, hebben vaak het gevoel dat ze me al kennen.“

De echte Barbara Stok (28) lijkt sprekend op haar alter ego in stripvorm. En dat is even wennen, want hoe begin je een eerste gesprek met iemand van wie je alle – slechte – gewoontes, manier van praten en bewegen al kent? Stok geeft zichzelf in haar strips bloot, soms letterlijk, maar door de stripvorm is het nooit zo zwaar. En hoewel de hoofdpersonage echt bestaat, is een stripfiguur altijd stereotype, en dus herkenbaar komisch.

Donderdag verschijnt een bloemlezing van haar werk, 'Barbaraal tot op het bot'. Het zijn korte verhalen, haast columns. Soms met een flou om om te glimlachen, maar soms zijn het momentopnames uit een hechte vriendschap bijvoorbeeld. De meeste verhalen zijn autobiografisch en spelen zich af in Groningen, 'haar stad'. Ook haar vrienden en minnaars zet Stok in treffende zwarte lijnen neer. „Ik vraag het wel van tevoren, maar tot nog toe vindt iedereen het leuk. Sterker nog, soms komen mensen naar me toe om te vragen wanneer zij nou eens aan de beurt zijn.“

Stoks stripcarrière begon drie jaar geleden met albums die ze zelf in elkaar plakte, kopieerde, vouwde en op de fiets bij Groningse stripwinkels bracht. Halverwege de twintig was ze vastbesloten om alleen nog voor zichzelf te werken. Stok heeft een jaar fotografie gestudeerd aan de kunstacademie, maar is daarmee getopt. „Alle redenen kun je in mijn strip lezen.“ Ze werd nieuwsfotografe voor regionale kranten in het noorden, fulltime, altijd onderweg. Dat lukte precies drie jaar.

„Ik werd er zo sacherijngig van. Na een dag werken kreeg ik om tien uur 's avonds pas wat energie om iets anders te doen. Maar dan ging ik tressen, omdat ik vond dat ik vroeg naar bed moest. En natuurlijk lag ik eenmaal in bed, klaarwakker. Boven-

dien dacht ik vaak als ik een opdracht kreeg: Waar ben ik mee bezig, wie zit er nou op deze foto's te wachten? Ik liep met eigen ideeën rond voor strips en foto's, maar kwam nooit ergens aan toe. Nu doe ik precies wat ik leuk vind.“ In de stripwereld heeft Stok al flink naam gemaakt. Dat merkt ze aan de stapels post van lezers en andere striptekenaars. Vorig jaar was ze genomineerd voor 'beste stripalbum' tijdens de Bredase stripdriedaagse. In eigen beheer strips maken, *small press* in stripjargon, is in de 'alternatieve' stripwereld heel gebruikelijk. Zo bereikt een tekenaar nog steeds een paar duizend stripliefhebbers. Stripfanaten ontmoeten elkaar op feesten, beurzen en in gespecialiseerde stripzaken. Maar nu is Stok ook 'ontdekt' door de rest van de wereld. Haar boek verschijnt bij Nijgh en Van Ditmar, een unicum want tot nog toe zijn daar alleen nog geschreven boeken uitgebracht. Een eer? „Nee, een eer zou ik het niet willen noemen. Maar ik vind het wel leuk dat ik nu wat meer bekendheid krijg onder een breder publiek. Er bestaan veel misvattingen over strips. Dat het allemaal luchtig zou zijn en grappig. Of dat strips alleen voor kinderen zijn. Veel verder dan Suske en Wiske of hoogstens Hein de Kort komen de

meeste mensen niet.“ „In Nederland worden strips ondergewaardeerd, terwijl het soms complete, prachtig getekende romans zijn. Vaak met een dubbele laag. *Graphic novels* noemen de Amerikanen dat genre. Zo hoef je mijn werk nou ook weer niet te noemen, er is niks mis met de term strip.“

„De uitgever viel ook op mijn teksten, die zijn zo natuurlijk mogelijk. Dat is ook het leuke aan stripvorm, want door de tekeningen zie je, net als in het echte leven, hoe iemand kijkt bij wat hij zegt. Verdere uitleg, zoals in boeken – 'zei hij lachend' – zijn daardoor overbodig.“ Stok schuwt geen enkel onderwerp. Zoals orgasmes, of liever gezegd, het ontbreken ervan, een autobiografisch thema dat ze recht voor z'n raap en humoristisch verhaalt. „Ik zat daar heel erg mee. Alweer jaren geleden, want dit soort onderwerpen kun je pas aanpakken als het al ver achter je ligt. Niet alleen omdat het intiem is, maar ook omdat je dan

pas echt weet hoe het afloopt.“ „Een van de redenen dat ik zo openlijk over orgasmes schrijf, is dat ik me altijd al verbaas over sommige taboes. Waarom zou je met zoiets niet open om mogen gaan? Als ik toen een strip als deze had gelezen, had dat me zeker geholpen. Dan had ik tenminste geweten dat ik niet ab-

normaal was. Sinds ik strips maak, is het ook veel makkelijker om over 'moeilijke' onderwerpen te praten met mijn vrienden, ouders en broers.“

Het beroemdste voorbeeld van alle autobiografische striptekenaars is waarschijnlijk Robert Crumb, die in de jaren zeventig zijn leven tekenend blootlegde. Ook zijn vrouw Aline Kominsky Crumb maakte strips. „Toen ik een boek van haar zag, besloot ik te gaan tekenen. Zij maakt bijna knullige tekeningen. O, maar dat kan ik ook, dacht ik toen. De strips gaan over haarzelf en zijn heel spontaan.“

Barbara Stok: Soms komen mensen naar me toe om te vragen wanneer zij nou eens aan de beurt zijn.

FOTO SAKE ELZINGA

Bij een strip zie je hoe iemand denkt

door Dorien Pels

Groningse legt eigen leven vast in stripboek

Kominsky Crump is daarmee ook een van de weinige vrouwelijke voorbeelden die er bestaan. Stok zucht diep en moedeloos als het gesprek onvermijdelijk komt op de vraag: waar blijven de vrouwen? „Ik kan wel naar verklaringen zoeken, maar dan ga ik zitten generaliseren en dat heb ik al zo vaak gedaan. Ik baal van dat gefixeer op verschillen tussen mannen en vrouwen. Ik herken veel in strips waarin mannen de hoofdrol hebben, net zo goed als ik vaak, en eigenlijk voornamelijk, brieven krijg van jongens die schrijven dat ze zich 'toen en toen precies zo voelden'. Mijn hoofdpersoon is helemaal niet zo vrouwelijk, blijkbaar.“ „Ik snap wel dat mensen me altijd over dit onderwerp aanspreken. Ik ben nu eenmaal een van de weinige vrouwelijke striptekenaars in Nederland. Je hebt Maaïke Hartjes met 'Maaïke's Dagboekje' en dat is ook meteen een vriendin van me geworden. Natuurlijk kan ik me er ook heel erg druk om maken dat het zo'n mannenwereld is. Maar ik wil me niet in die hoek laten drukken, want ik vind het ook leuk dat mijn strips door jongens gewaardeerd worden. Die voortrekkersrol, die moet iemand anders maar op zich nemen.“

Barbara Stok: Barbaraal tot op het Bot. Nijgh en Van Ditmar, Amsterdam; f25,-

EEN PRACHTIG LIEFDES VERHAAL OFZO...
IDEE EN TEKENWERK: BARBARA STOK
TEKST: BARBARA EN JOHANZ

